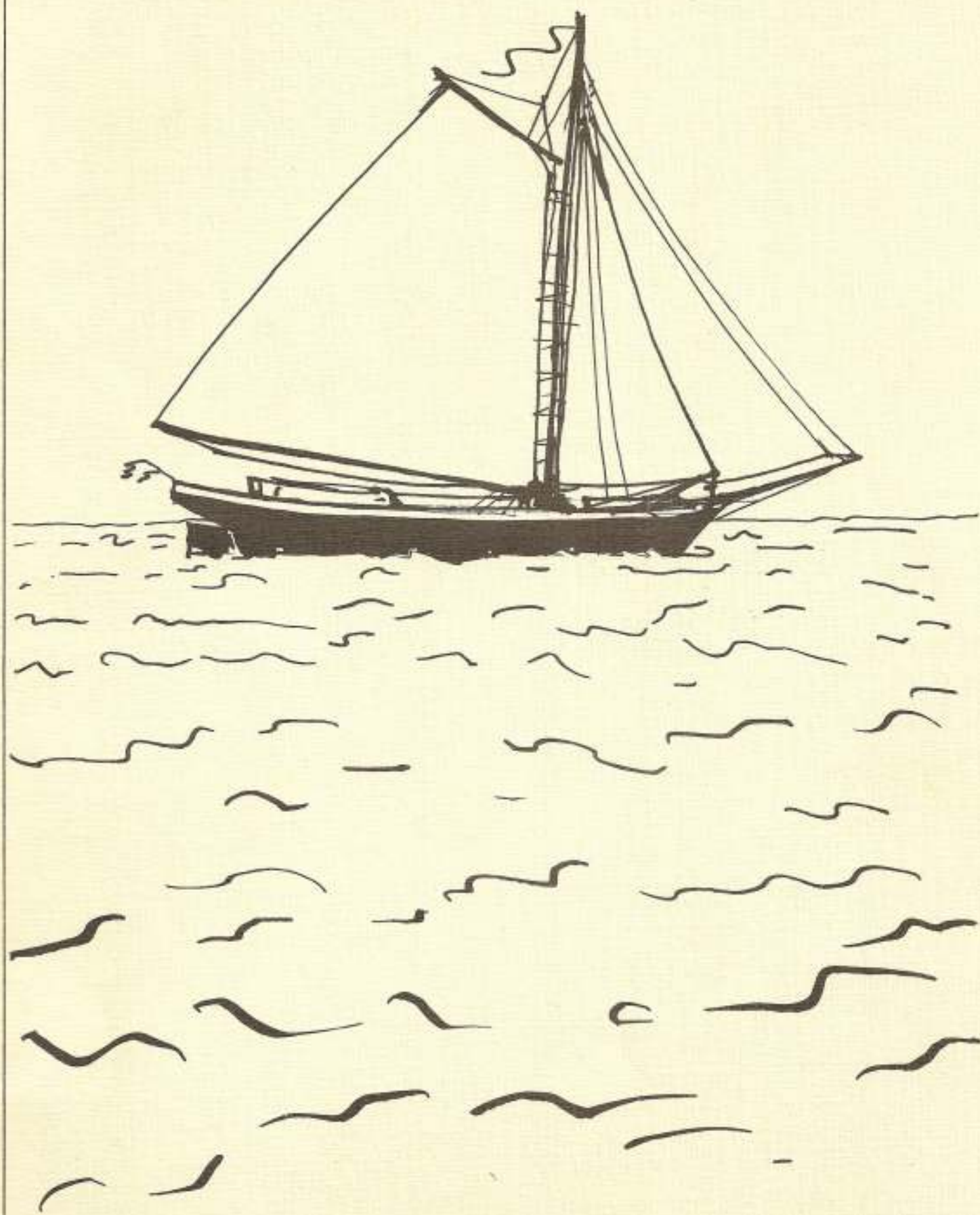

Historische Vereniging Hardinxveld-Giessendam

Sekretariaat: Buitendams 77, 3371 BB Hardinxveld-Giessendam. Telefoon 01846-4563. Giro 3879669.

Najaarslezing

Op 10 november j.l. werd onze jaarlijkse najaarslezing gehouden waarin het wel en wee van onze historische bebouwing centraal stond. De stedsbouwkundige van onze gemeente, de heer Los, hield op deze avond een boeiend betoog naar aanleiding van de dorpsinventarisatie, die onder zijn leiding tot stand is gekomen. Deze dorpsinventarisatie is gebundeld in een fraai boek dat op deze avond ter inzage lag.

Voorts hield de heer L.J. van den Boogert, lid van de Provinciale Monumentencommissie in Zuid-Holland, een inleiding over de mogelijkheden voor subsidie van rijk, provincie en gemeente.

Na de pauze boog een deskundig forum zich over een aantal punten die samenhangen met de dorpsinventarisatie en het praktische monumentenbeleid in onze gemeente. Ook werden er vanuit de leden een aantal zaken naar voren gebracht, die een boeiende discussie opleverden. Al met al was het een bijzonder leerzame avond, een goede opkomst van de leden en naar wij hopen een bijdrage die een tastbare uitwerking zal krijgen naar instandhouding van de ons nog resterende en zo kwetsbare historische dorpsbebouwing.

Rest ons nog te melden dat het boek waarin de dorpsinventarisatie is vastgelegd besteld kan worden bij het secretariaat (tel. 4563) en nadat het boekwerk de gemeenteraad is gepasseerd zal worden opgestuurd (kosten ca. f 15,- excl. verzendkosten).

Voorjaarsexcursie

Op zaterdag 22 mei a.s. zal een door de H.V. georganiseerde excursie naar Woudrichem plaatsvinden. Om half 10 's morgens zal de schipper van de antieke zeilknipper "Willem-Jacob" de deelnemers die zich voor deze excursie hebben laten inschrijven aan boord nemen in Boven-Hardinxveld.

De "Willem-Jacob" is in 1889 als zeilend vrachtschip gebouwd. Later in het tijdperk van snelheid en techniek is het schip verbouwd tot motorvrachtschip. Door een enthousiaste partikulier is het schip met veel moeite weer in zijn oude staat onder de zeilen teruggebracht.

Nadat aan boord genoten is van een kopje koffie kan er na aankomst in het oude vestingstadje aan de Waal een begin gemaakt worden met de vele activiteiten die op het programma staan. Hieronder vallen o.m. een lezing over de ontstaansgeschiedenis van Woudrichem door de heer Golverdingen, streekarchivaris van het Land van Heusden en Altena en een barokconcert in de kerk. Een "vestingmaaltijd" zal 's middags genuttigd worden in het Arsenaal, in vroeger tijd een militaire opslagruimte, maar nu een sfeervol ingericht historisch pand in bezit van de Bond Heemschut. Een bezoek aan het voor Nederland unieke visserijmuseum zal zeker niet ontbreken.

Nadere informatie over deze excursiedag zal te zijner tijd door middel van een brochure aan onze leden worden gezonden.

Publikatie "Rondom de Giessen"

Velen van u zullen zich het blad "Rondom de Giessen", zoals dit in de dertiger en veertiger jaren in onze gemeente werd verspreid, herinneren. Het blad werd uitgegeven en geschreven door de heer F.G. de Ruiter, die in de Peulenstraat zijn boekwinkel had (nu boekhandel Janssen).

De heer F.G. de Ruiter was en is bij velen nog steeds een begrip en zijn blad "Rondom de Giessen" was destijds met alle dorpsverhalen, beschouwingen en feuilletons een fenomeen in onze gemeente.

De "Rondom de Giessen" verscheen in ons dorp van 1925 tot 1950 (de heer De Ruiter overleed in 1956), waarna het blad overging in "De Merwestreek", zoals die tot op heden nog steeds verschijnt.

De journalistiek en de uitgeverij hebben ook in het gezin van De Ruiter hun weerklank gevonden. Twee zoons van De Ruiter, beiden in Gorinchem woonachtig, zijn in het voetspoor van hun vader verder gegaan: de heer C. de Ruiter heeft een uitgeverij in Gorinchem en was tot voor kort voorzitter van de Stichting Stadsherstel Gorinchem, de heer F.G. de Ruiter is als journalist verbonden aan de NRC.

Gezamenlijk nu hebben zij onze Vereniging aangeboden een publikatie over "25 jaar Rondom de Giessen" te maken en daarmee het vele werk van hun vader in boekvorm te bundelen. Ook hebben zij aangeboden de jaargangen van de "Rondom de Giessen", die nog in familiebezit zijn, in bruikleen aan onze H.V. af te staan. Deze plannen zijn bij ons bestuur met enthousiasme ontvangen en wij hopen in het najaar de nieuwe publikatie "Rondom de Giessen" aan de leden te kunnen presenteren.

In memoriam J. Damen

Op 27 augustus 1981 overleed op 78 jarige leeftijd de heer J. Damen. De heer Damen was de schrijver van de derde publikatie die onze Vereniging uitgaf en wel over "het stoomgemaal".

Velen van u zullen hem op 21 juni 1980 hebben gezien tijdens de overhandiging van de eerste publikatie in het oude stoomgemaal. In dit gemaal had de heer Damen in zijn jonge jaren vele werkzaamheden aan de machines verricht en de goede herinneringen hieraan tijdens de laatste jaren van zijn leven hebben het zo fraaie boekje tot stand doen komen.

De heer Damen zal tot in lengte van jaren door middel van zijn boek in ons midden blijven. Wij zijn dankbaar voor de momenten dat wij hem hebben ontmoet en voor al het werk dat hij voor onze Vereniging heeft gedaan.

Wij wensen zijn vrouw en kinderen sterkte toe.

Eerlijkheidshalve . . .

. . . Een tijd om te spreken en een tijd om te zwijgen . . .

Veel couranten zijn opgericht uit verheven motieven. Uitgevers en redacteuren hebben hun zwakke krachten voor het welzijn van de mensheid of een deel ervan willen geven en staan nog heden op de bres om volksvrijheden of andere ideale goederen te verdedigen. Op niets van dat alles kan ik bogen, want de vraag, die mij vervulde, toen ik in 1925 naar de pen greep was deze: „Hoe verschaf ik mij op een niet al te onaangename manier een niet al te bescheiden inkomen.“ Het aanvaarden van het redacteurschap van dit blaadje was voor mij alzoop geen offering, maar simpel berekening. Wat iemand uit liefhebberij of uit zucht tot gewin doet, valt hem niet zwaar en als mijn haren thans beginnen te grijzen, mag ik daar het werk aan deze uitgave niet de schuld van geven. Het gaf mij integendeel, tusschen den verkoop van wetenschappelijke boeken en poezieplaatjes door, een aangename afleiding. Het was een werk, zonder veel kwade kansen, al wil ik wel vertellen, dat ik in den tijd, dat ik dit blad redigeerde, tweemaal wegens een persdelict met de politie in aanraking kwam. Maar ook de toen gepleegde daden waren van onschuldigen aard, zoodat ik van strafvervolging werd ontslagen. Erger was het geval met een straatkoopman, dien ik van diefstal had beticht en die vijfentwintig gulden schadevergoeding eischte, omdat hij, bij zich thuis den boel, uit boosheid over het bericht, kort en klein had geslagen. Hij nam overigens na eenig onderhandelen, met een achterwiel genoegen.

Het liep met het krantje op wioletjes. Mijn arbeid (als men dit schrijven arbeid mag noemen), werd gewaardeerd, zoodat ik er behalve plezier ook eenige reuvenen van trok. Het prettigste van alles was wel in de huid van een ander te kruipen, en dan wijsheden ten beste te geven, die veel hoofdschuddens te weeg bracht. Volkeren ontwapenen, werkloosheid opheffen, ambachten veredelen, verdraagzaamheid bevorderen, het waren zaken, die mij goed afgingen. Alleen de werkelijkheid spotte met mijn ijver; de legers groeiden met den dag; de ambachten kwamen meer en meer in verdrukking; het aantal werkloozen vermenigvuldigde zich en de scheldpartijen gingen de perken van het welvoegelijke steeds verder te buiten. Succes had ik alleen met mijn pogen, om de lezers tot denken te brengen. Het gevolg was vaak: een ingezonden stukkenregen, welke den grond onder mijn voeten wegspoelde. Hoe weinig de nadenkende lezers het ook met mij eens waren; wij groeiden naar elkaar toe. Laten we het, bij het scheiden van de markt, maar erkennen: we gingen van elkaar houden. Niet in den romantischen zin, welke gelieven daaraan hechten, of in dien diepen zin, welke deze uitdrukking heeft voor eensdenkenden, maar in den eenvoudigen menschelijken zin van: in elkaar een beetje schik hebben. Misschien zijn er, die ik met mijn geschrijf een, nog steeds niet geheelde wonde heb toegebracht. Hèn vraag ik vergiffenis, maar over het geheel kan ik zeggen, dat wij als vrienden van elkaar kunnen gaan.

Er wordt van mij gevergd, dat ik U voortaan serieus zal voorlichten, dat ik mij bezorgd zal maken over uw geestelijk welzijn, dat ik U, bewust van den ernst van mijn taak, de leidende ideeën van dezen tijd zal bijbrengen,

kortom dat ik als een openbare functionaris in dienst van den staat U zal opvoeden. Ik mag dus niet uws gelijke blijven, van wiens woorden gij u, naar uw eigen goeddunken, wat aantrekt of niet, maar ik moet uw opvoeder, uw voorlichter worden, een autoriteit voor u alzoo inzake godsdienst, politiek, wetenschap en kunst.

Zal echter een Moorman zijn huid veranderen of een luipaard zijn vlekken? Ik zou slechts een knarsende gramfoonplaat worden. Zelfs zij, die met mijn woorden zouden instemmen zouden mij bespotten en mij in het gezicht werpen, dat ik mij te rechter tijd bekeerd had.

Ik weet niet of U de bedelaars Jef en Jochem kent uit den roman De Kleine Wereld? Welnu, gelijk deze, heb ik geprobeerd een beetje onafhankelijk te blijven, al moest ik ook dagelijks vele malen mijn hand ophouden. In het nieuwe deftige gewaad van officieel volksvoorlichter, zou ik mij voelen als zoo'n bedelaar in een aangemeten gelegenhedenkostuum.

Het zou mij gansch niet gemakkelijk zitten en ik zou er blunder op blunder in slaan. Ik zou een last voor de overheid worden, die mij met het gewaad der eere zou hebben bekleed en een aanfluiting voor allen, die mij, in mijn oude bullen, gekend hebben. Niemand zou er mee gediend zijn, wanneer ik, als openbaar functionaris, straks voor U trad en zelf zou ik, geplaagd door een onrustig hart, gaan kwijnen. Eerlijkheidshalve leg ik de pen neer.

Eerlijkheidshalve en voorzichtigheidshalve, want:

Beter is het stil te zwijgen

Dan van 't spreken hinder te krijgen.

Fl. de R.

Een exemplaar van Rondom de Giessen, gedateerd 30 mei 1941.

Dit is een bijzonder nummer, waarin uitgever-redacteur Floor de Ruiter aankondigt dat zijn blad niet langer zal verschijnen, omdat hij zich niet wenst te houden aan de voorschriften van de bezetter. Met een bewogen en moedig hoofdartikel - onder het kopje "Eerlijkheidshalve" - neemt hij afscheid van zijn lezers.

Op 15 juni 1945 zou de uitgave van de Rondom worden hervat.

Bloemeneiland

Het vorig jaar in ere herstelde bloemeneiland in het midden van de Wiel blijkt een groot succes te zijn. Inmiddels heeft de tuinbouwschool te Gorinchem, onder leiding van de heer Castelein, een permanente beplanting op het eiland aangebracht. Ook is er door de z.g. "eilandraad" een kollekte gehouden onder de omwonenden van de Wiel; dit ter instandhouding van het eiland. Deze kollekte heeft de aankoop van de permanente beplanting ruimschoots gedekt en van het overige geld kan in het voorjaar het groen worden aangevuld met eenjarig goed.

Dokter Vis heeft ter opluistering van het kerstfeest een ca. 7 m hoge kerstboom gratis voor het eiland beschikbaar gesteld. Met de lichtjes in de boom was de Wiel met het eiland de afgelopen maanden een bijzonder fraaie kerstkaart.

Ten slotte willen wij niet onvermeld laten dat foto Scheermeijer een fraaie dorpsreportage van de ingebruikneming van het eiland aan onze Vereniging heeft geschonken.

Als bestuur vinden wij het een bijzonder verheugende zaak dat geheel door partikulier initiatief een dergelijk plan als bijdrage tot de leefbaarheid en het dorpschoon van onze gemeente van de grond kon komen. Wij willen daarom deze initiatieven van harte ondersteunen.

Dorpsmuseum

De plannen die er zijn rondom de oudheidskamer in de Peulenstraat nr. 225 zijn in financieel opzicht niet zo eenvoudig rond te krijgen. Het is duidelijk geworden dat een professionele restauratie door een restauratie-aannemer momenteel een onhaalbare zaak is. Wel is het zo, dat de diverse instellingen die er zoal zijn, subsidies in het vooruitzicht stellen ter bekostiging van de inventaris van het dorpsmuseum. De verbouwingkosten zijn momenteel het hete hangijzer en de vraag is hoe de financiën hiervoor bijeengebracht moeten worden. Wij hopen, dat de commissie die voor de oudheidskamer in het leven is geroepen op korte termijn stappen zal doen, waardoor e.e.a. weer kan worden voortgezet.

Wij willen hierbij aan de leden vragen of er ideeën zijn ter opbouw van ons dorpsmuseum. Wij zouden het bijzonder betreuren als het fraaie aanbod van de heer Den Breejen om zijn pand belangeloos ter beschikking te stellen voor oudheidskamer om financiële redenen niet zou lukken. Mocht u suggesties of andere inbreng hebben, dan verzoeken wij u contact met ons op te nemen (telefoon 01846-4633).

De voorgenomen gemeentelijke herindeling en de historie

Wat is er vanuit de historie te zeggen over de voorgenomen gemeentelijke herindeling in de Alblasserwaard? Op zichzelf gezien eigenlijk maar weinig. Wij zouden kunnen konstateren, dat de herindeling meer op een van bovenaf opgelegde schaalvergroting berust dan op democratische beslissingen of diepgewortelde verlangens van de streekbevolking. Het is niet zo vreemd dat de gemeenteraden van Hardinxveld-Giessendam en Giessenburg kenbaar gemaakt hebben er in feite geen behoefte aan te hebben. In dit opzicht vertolken zij ongetwijfeld de mening van de inwoners.

Maar als de herindeling nu onafwendbaar blijkt te zijn, dan zouden wij vanuit de historie kunnen stellen, dat er vanouds nauwe banden hebben bestaan tussen Hardinxveld en Giessendam enerzijds en Giessen-Oudekerk en Giessen-Nieuwkerk anderzijds. Moet er persé toch worden samengevoegd, dan ligt deze combinatie het meest voor de hand. Niet alleen historisch, ook op andere terreinen zijn er tal van banden en overeenkomsten tussen de bewoners van de gemeenten Giessenburg en Hardinxveld-Giessendam. Maar het is zeker niet zo, dat deze zonder herindeling minder intensief of hartelijk beleefd kunnen worden.

Schelluinen hoort er historisch gezien echter niet bij! Dit dorp maakte deel uit van het Land van Arkel en zou op deze gronden bij Hoornaar en Arkel ingedeeld dienen te worden. Hiervoor zijn ook andere argumenten aan te voeren. De politieke samenstelling van de bevolking van Schelluinen wijkt vrij sterk af van die in Giessenburg en Hardinxveld-Giessendam en komt meer overeen met Hoornaar en Hoogblokland. Schelluinen is niet op Hardinxveld-Giessendam gericht, zoals dit met de dorpen van Giessenburg in min of meerdere mate wél het geval is, maar op Gorinchem. De toevallige omstandigheid dat Schelluinen samen met Giessenburg één burgemeester heeft, mag niet de doorslag geven bij een gemeentelijke herindeling. Dit dorp zal in het eventueel te vormen grotere geheel een vreemd element blijven vormen. Vanuit Hardinxveld-Giessendam bezien kun je natuurlijk zeggen: je zult er niet veel last van hebben, want het is maar een klein dorp, dat weinig gewicht in de schaal zal leggen. Dit is echter ook een onzinnelijk argument. Schelluinen zal zich meer betrokken voelen bij Gorinchem en het Land van Arkel dan bij een gemeente waarvan het zwaartepunt bij de monding van de Giessen ligt. Nee, Schelluinen hoort er niet bij!

En nu de naam van de eventueel te vormen gemeente.

In deze streek heerst bij velen - m.i. ten onrechte - de opvatting, dat bij de invoering van een nieuwe gemeentenaam automatisch de oude dorpsnamen dienen te verdwijnen. Historisch is dit te begrijpen, omdat in Zuid-Holland en omgeving vroeger bijna elk dorp een afzonderlijke gemeente vormde en men dus woonplaats en gemeente gelijk stelde.

De groeiende steden annexeerden kleinere buurgemeenten en die namen verdwenen van het toneel of bleven alleen als naam voor een stadswijk bewaard. In andere delen van Nederland is dit echter niet het geval. In Friesland tellen de plattelandsgemeenten soms 20 of 25 dorpen en ook in Gelderland vindt men vanouds burgerlijke gemeenten met meerdere dorpen. Onder dorp verstaan wij dan elke afzonderlijke verzorgingskern buiten de steden. Je hebt grote en kleine dorpen, maar het kleinste moet toch eigenlijk wel een kerk, school(tje) en een of meer winkels omvatten. Wanneer dit niet het geval is, spreken wij over buurtschap of gehucht. Een dorp zal doorgaans ook een dorpskern hebben, een verdichting van de bebouwing rond de oude kerk, waar de school staat en waar ook de winkels en de handwerkslieden te vinden zijn.

Er zijn natuurlijk allerlei tussenvormen mogelijk tussen dorp en buurtschap of gehucht; onvolgroeide dorpjes of dorpen die hun functie als verzorgingskern verloren hebben en afzakken naar de status van gehucht. Het dorp is dan - evenals de stad - een geografisch gegeven, de burgerlijke gemeente daarentegen puur een administratieve eenheid, die min of meer toevallig wel eens overeen wil komen met bepaalde dorpsgebieden. Je hebt niet alleen gemeenten met meerdere dorpen, maar ook gemeenten zonder dorp, zoals Willeskop en Snelrewaard bij Oudewater en Montfoort en vroeger in deze omgeving Peursum. In de vorige eeuw waren er nog veel meer gemeenten zonder dorp. Wij noemen hier b.v. Hofwegen, Laagblokland en Neder-Slingeland, die in 1855 en 1857 zijn opgeheven.

Een dorp wordt dus door een samenvoeging van gemeenten nooit opgeheven. Voor 1957 kon men deze kreet in Giessen-Oudekerk wel horen. Giessen-Oudekerk wordt opgeheven! Wanneer dit zo was, dan was dit al in de vorige eeuw gebeurd. Giessen-Oudekerk ging over van de gemeente Giessendam naar de gemeente Giessenburg. Niets meer en niets minder. Giessen-Oudekerk bleef wat het was. De naam Giessenburg was uitgevonden als een neutrale naam voor de combinatie van Giessen-Oudekerk, Peursum en Giessen-Nieuwkerk. Het was op zichzelf een vondst, de nieuwe gemeente te noemen naar het voormalige Nieuwkerkse kasteel in het Oukerkse bos! Dat men echter deze nieuwe gemeentenaam in de plaats ging stellen van de oude dorpsnamen was m.i. juist in tegenstelling tot de bedoeling een overkoepelende naam voor de verschillende onderdelen te hebben. Hetzelfde geldt voor Hardinxveld-Giessendam. Waarom schrijft men niet gewoon dat men in Boven-Hardinxveld of in Giessendam woont? In Bennekom, Lunteren of Otterlo schrijven ze toch ook niet dat ze in Ede wonen, al weten ze best dat deze dorpen onder de gemeente Ede vallen. Je kunt ook rustig een brief naar Oosterbeek sturen, al is dit dorp vanouds een onderdeel van de gemeente Renkum, of naar Gameren, ook al hoort dit tegenwoordig onder de gemeente Kerkwijk.

Wanneer wij ons voornemen de oude dorpsnamen gewoon te blijven gebruiken valt er al een heel stuk spanning weg rond de vraag hoe de eventuele nieuwe gemeente zal gaan heten. Er wordt geen plaats opgeheven, er worden alleen gemeenten samengevoegd. Maar "het beestje" moet wel een naam hebben, anders blijven wij nog zitten met die idiote aanduiding "Zuidelijke Alblasserwaard"!

Het is bekend, dat men in Den Haag weinig meer voelt voor samengestelde namen, maar de voorkeur geeft aan één naam per gemeente. Hierdoor komen namen zoals b.v. Giessen-Hardinxveld, hoewel op zichzelf zo gek nog niet, niet in aanmerking. Historisch gezien komt dan m.i. de naam Hardinxveld het meest in aanmerking. (Boven-) Hardinxveld is met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid de oudste nederzetting en het moederdorp van de andere dorpen in het betrokken gebied. Een "neutrale naam" als Giessenmonde heeft wél een historische achtergrond (als dorp aan de zuidzijde van de Merwede, verdronken bij de St. Elizabethsvloed van 1421), maar is in dit verband toch feitelijk een nieuw verzinsel. Je zou het alleen kunnen kiezen voor de nieuwe gemeente, op voorwaarde dat de naam zo min mogelijk gebruikt wordt. Dergelijke "fantasiename" komen meer voor in Nederland, maar of dit zo'n gelukkige oplossing is waag ik te betwijfelen. De naam Hardinxveld heeft, behalve het historische pluspunt, ook voor dat de meerderheid van de inwoners op het grondgebied van de voormalige gemeente Hardinxveld woont en dat de belangrijkste bedrijven deze naam voeren. Een nadeel is echter dat de aan de Giessen gelegen dorpen zich niet in de gemeentenaam herkennen. Grootschaligheid heeft echter nadelen en ik ben het met de gemeenteraden eens, van mij hoeft het niet!

drs. P. den Breejen

In memoriam J. de Jong Czn.

Op 5 december 1981 is op 97 jarige leeftijd overleden de heer J. de Jong Czn. Hij was het oudste lid van onze Vereniging en woonde in het bejaarden-centrum "Buize Wildhoeve" te Bloemendaal. De heer De Jong heeft een nogal uitvoerige briefwisseling gehad met onze voorzitter en hij was het ook die in 1977 vanuit Bloemendaal het idee gaf om in onze gemeente een historische vereniging op te richten.

Zoals velen zich kunnen herinneren zijn tijdens de oprichtingsvergadering in februari 1978 enige citaten uit de brieven van de heer De Jong voorgelezen. Gaarne willen wij als eerbewijs aan de heer De Jong de destijds geciteerde passages aan onze leden voorleggen:

Brief juni 1977:

"Naar aanleiding van uw artikel in de Merwestreek over de Koepel aan de Wiel te Neder-Hardinxveld had ik lust hierop in te haken.

Ik ben geboren te Boven-Hardinxveld op 1 augustus 1884. Dit jaar wordt ik dus 93 jaar. Aangezien ik in alle opzichten nog normaal ben, heb ik het voorrecht overal nog interesse in te hebben."

Iets verder staat:

"En nu een praatje over de Koepel.

Ik ken de toestand van vroeger toen P. Langeveld het tegenwoordige Postkantoor bewoonde. De huizen daar tegenover waren er toen nog niet. Het uitzicht op de Wiel met het eiland was iets bijzonders. Jammer dat zo'n gezicht geheel verdwenen is.

Zo is in Boven-Hardinxveld ook zoveel verdwenen, b.v. het bos van den Brouwer-van Eck. Zo ook de tuin van de fam. Wisboom. Later werd dat voor een groot gedeelte eigendom van de Burgemeester Schoehuizen en een ander gedeelte van B. Swets. Alles is verdwenen. Dat u nu warm ben gaan lopen voor behoud van oude gebouwen deed mij goed.

Wanneer er geld nodig is voor het één of ander wil ik u graag f 100,-- toezenden. Ik kom in Hardinxveld wel niet veel maar mijn geboorteplaats kan ik toch niet vergeten."

De brief wordt dan als volgt besloten:

"Ik wens u sterkte met uw Koepelplan en zou een vereniging tot behoud van bijzondere gebouwen niet gewenst zijn."

Wij zullen de heer De Jong als een enthousiast en belangstellend lid in onze herinnering bewaren.

Buitendams 118 belicht door de Bond Heemschut

In het decembernummer van het maandblad van de Bond Heemschut is uitvoerig aandacht besteed aan de nogal trieste affaire, die leidde tot de sloop van de Giessendamse dijkboerderij Buitendams 118. In "Heemschut" wordt naar volgorde in de tijd uiteengezet hoe een en ander zich voltrok en welke overwegingen er zijn geweest die uiteindelijk tot de sloop hebben geleid.

Het bestuur heeft van de Bond Heemschut een beperkt aantal exemplaren van het maandblad gekregen. Mocht u interesse hebben in het artikel, dan kunt u, zo lang de voorraad strekt, voor f 2,10 (verzendkosten) een exemplaar bestellen op het secretariaat (tel. 01846-4563).

Goed voorbeeld doet goed volgen.....

In februari van dit jaar was het vier jaar geleden dat de oprichtingsvergadering van onze Historische Vereniging plaats vond (27 februari 1978). Gezien het feit, dat al tijdens deze vergadering het honderdste lid kon worden ingeschreven bleek wel, dat er een zekere behoefte bestond aan de oprichting van een dergelijke vereniging.

Na de historische vereniging "Oud-Gorkum" waren wij de tweede vereniging op dit gebied die in de Alblasserwaard zijn werk ging doen. Nu, na vier jaren, kunnen wij konstateren, dat circa 350 mensen zich als lid aanmeldden en er diverse andere oudheidkundige verenigingen van de grond kwamen. Goed voorbeeld doet goed volgen kunnen wij hier wel stellen. In deze vier jaren zijn b.v. de volgende verenigingen binnen de regio opgericht:

- Geschiedkundige Vereniging Giessenburg en Schelluinen
- Historische Kring Nieuwpoort
- Streefkerker Kring
- Historische Vereniging West-Alblasserwaard
- Oudheidkundige Vereniging Sliedrecht

Ook de Culturele Raad van de gemeente Papendrecht gaat zich al meer op dit gebied bewegen.

Opmerkelijk hierbij is, dat tot nu toe dit soort verenigingen alleen binnen de dijkdorpen floreert (behalve Giessenburg en Schelluinen). Jammer, want juist in de binnenwaard, waar zich nog vrij veel gebouwen - vooral boerderijen - in hun originele staat bevinden, worden er de laatste tijd ook meer en meer panden verminkt door het aanbrengen van hardhouten raampartijen en golfplaten daken i.p.v. het traditionele riet. Natuurlijk, het is vaak een financiële kwestie, maar het pand zal enorm in (monumentale) waarde inboeten of dit geheel verliezen. Toch zou door het aankweken van een zekere bewustwording bij de bevolking zo iets in de toekomst minder vaak of ingrijpend kunnen voorkomen. Op voordracht van de Historische Vereniging zou een dergelijk pand mogelijk voor bescherming

in aanmerking kunnen komen door plaatsing op de rijksmonumentenlijst.

Ook zou er gewerkt kunnen worden aan het realiseren van een gemeentelijke monumentenverordening, zoals ook onze gemeente sinds kort kent. Tevens zouden er - in navolging van de bestaande oudheidkundige verenigingen - jaarlijks een of meer publikaties kunnen worden uitgegeven over tal van onderwerpen (eendenkooien, donken, boerderij-architectuur, polderbemaling door de eeuwen heen, het gebruik van tiendwegen, ontginning/verkaveling, flora en fauna in de polder vroeger en nu, klederdrachten, oprichting waterschappen Over-Nederwaard of de aanleg van de provinciale weg door de Alblasserwaard). Kortom, er is reden genoeg om ook in de binnenwaard een dergelijke vereniging op te richten.

Mogelijk zou hier een combinatie tussen enkele dorpen het meest praktische zijn, b.v. Bleskensgraaf, Molenaarsgraaf en Brandwijk tot een soort historische vereniging "Graafstreek". Misschien iets voor onze leden die in de binnenwaard wonen om een dergelijke vereniging op te richten? Het zijn nog maar luchtkastelen, maar tijdens en ook na hun oprichting kunnen zij op onze steun rekenen.

"Van Geslachte tot Geslacht"

Ons bestuurslid drs. P. den Breejen heeft ter gelegenheid van het "250 jaar Hervormde Gemeente Giessendam-Nederhardinxveld" een fraai boek geschreven. Het boek is ontstaan op initiatief van de kerkvoogdij der Nederlands Hervormde Gemeente van Giessendam-Nederhardinxveld en werd op 12 november 1981 tijdens een bijeenkomst in het Hervormd Centrum gepresenteerd.

Het boek geeft de lezer een bijzonder goed en gedetailleerd beeld van het ontstaan van de kerkgemeente, haar predikanten, haar kerken en gebouwen en alle andere facetten die zoal bij een kerkelijke gemeente behoren. Een en ander wordt in het maar liefst 344 pagina's tellende boek geïllustreerd met uniek fotomateriaal en tekeningen.

Als bestuur zijn wij bijzonder verheugd dat op deze wijze weer een belangrijk stuk geschiedenis voor ons dorp is vastgelegd. Wij willen daarom dit nieuwe boek van harte bij u aanbevelen. Het boek "Van Geslachte tot Geslacht" is voor f 35,-- (+ evt. f 7,50 verzendkosten) verkrijgbaar bij de heer D.J. de Jong, Spindermolen 24 te Hardinxveld-Giessendam en in het Hervormd Centrum, Talmastraat 9 te Hardinxveld-Giessendam

Historisch depot

Sinds het verschijnen van ons vorige mededelingenblad d.d. oktober 1981 werd ons historisch depot uitgebreid met de volgende zaken:

Van mevrouw De Bruin-Mullwijk:

"Januarievloed 1916" door M. v.d. Staal, Rotterdam, 1916.

Dit werkje handelt over de stormvloed van 1916 en de gevolgen daarvan. Grote delen van Noord-Holland en gebieden aan de zuidzijde van de toenmalige Zuiderzee liepen onder water, terwijl ook Rotterdam getroffen werd. Een twintigtal foto's geven ons een duidelijk beeld van de omvang van deze ramp.

Van een anonieme gever:

"Boerderijen in Nederland", 2e druk, Amsterdam, 1942. Uitgegeven door de Nederlandsche Heidemaatschappij.

Een boek dat ruime bekendheid geniet. Het bevat beschrijvingen van de diverse boerderijtypen in Nederland. Het geheel is voorzien van een groot aantal foto's en tekeningen.

Van dokter Lubbers:

Een plakboek met zaken betrekking hebbende op het Groene Kruis, afdeling Hardinxveld-Giessendam, samengesteld door dokter D. Rollingswier. Het boek omvat de periode 1953 tot 1965.

Van drukkerij Van den Dool:

"Sliedrecht uit oma's foto-album", door P.J. ter Laak, Sliedrecht, 1977. Met vele foto's van oud-Sliedrecht en zijn inwoners uit de periode 1890-1940.

Van de heer H.T. van Poeteren:

Een groot aantal kranteknipsels over meer recente gebeurtenissen in ons dorp.

Van Foto Scheermeijer:

Een fotoreportage betrekking hebbend op het 700 jaar dam gebeuren en de ingebruikneming van het bloemeneiland in de Wiel.

Van de Bondsspaarbank:

Uitvergrotingen van foto's die in het "700 jaar dam" boekje zijn opgenomen.

Alle gevers, ook zij die foto's aan de H.V. hebben afgestaan of ter kopiëring hebben gegeven, hartelijk dank. Mogelijk is e.e.a. een stimulans voor anderen om ook historisch materiaal aan onze Vereniging te schenken.

Illustratie omslag : Agnes de Kok
Illustraties binnenwerk: B.G. de Boon
Maart 1982.

